

**Dział Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia
Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna
we Wrocławiu
Agnieszka Świdarska**

„Promocja zdrowia to nauka i sztuka pomagania ludziom, by zmieniali swój styl życia na sprzyjający ich zdrowiu”

M. P. O'Donnell

Istotną składową systemu edukacji zdrowotnej obejmującego dzieci i młodzież jest edukacja wskazująca młodym ludziom możliwości dokonywania prozdrowotnych wyborów, co powinno mieć wpływ na poprawę stanu zdrowia społeczeństwa

Priorytety promocji zdrowia

Jednym z ważniejszych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest realizacja kampanii społecznych oraz programów edukacyjnych w zakresie promocji zdrowego stylu życia oraz ograniczenia zachowań ryzykownych takich jak:

- **Nieprawidłowe odżywianie i niewystarczająca aktywność fizyczna**
- **Nadużywanie alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**

Programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży

„Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów klas IV szkół podstawowych

Programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży cd.

TRZYMAJ FORMĘ

Program adresowany do gimnazjalistów oraz uczniów szkół podstawowych (V-VI klasy), a także ich rodziców i opiekunów, prowadzony w celu zwiększenia świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie

ZAPOBIEGANIE HIV/AIDS

Cel główny programu: promowanie wśród młodzieży zachowań i postaw, które zabezpieczą przed zakażeniem wirusem HIV

Cele szczegółowe :

- podniesienie poziomu wiedzy młodzieży z zakresu zakażeń wirusem HIV
- zwiększenie umiejętności oceny zachowań ryzykownych i bezpiecznych w profilaktyce zakażeń wirusem HIV
- wypracowanie umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach dyskomfortowych
- uświadomienie młodemu, że chroniąc najważniejsze wartości w swoim życiu chronią także siebie

Kampania „Mam czas rozmawiać (#mamczasrozmawiac)”

jest inspiracją do dialogu międzypokoleniowego

rozmowa o zdrowiu z rodzicami, dziadkami, dziećmi czy wnukami może przynieść korzyści edukacyjne wszystkim – zarówno młodszemu, jak i starszemu, bo wiek nie chroni przed chorobami przenoszonymi drogą płciową, być może uda się wówczas ograniczyć liczbę zakażeń w populacji

ARS,
czyli jak
dbać
o miłość?

Patronaty honorowe

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Ministerstwo Zdrowia

„ARS, czyli jak dbać o miłość?” autorstwa dr Krzysztofa Wojcieszka

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dotyczy **profilaktyki używania substancji psychoaktywnych** (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), adresowany jest do **młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych**

Cel ogólny

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie

Cele szczegółowe

1. Zmniejszenie u uczestników programu niespójności pomiędzy wyznawanymi wartościami (rodzina, przyjaźń, miłość) a stylem życia młodzieży charakteryzującym się znacznym rozpowszechnieniem używania substancji psychoaktywnych.
2. Zwiększenie u uczestników programu umiejętności i postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych zwłaszcza umiejętności spostrzegania zagrożeń i asertywnego stawiania granic.
3. Zwiększenie u uczestników programu wiedzy o konsekwencjach używania substancji psychoaktywnych dla życia rodzinnego i zdrowia prokreacyjnego, i w tym kontekście zmniejszenie wpływu mitów na temat dobroczynnego działania alkoholu na organizm kobiet w ciąży, które utrzymują się w świadomości społecznej.

Grupa docelowa

Bezpośredni odbiorcy:

Uczennice i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (w założeniu znaczna grupa gwarantująca wpływ społeczny podobnie jak w kampaniach edukacyjnych). Grupą bezpośrednich odbiorców są więc uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w wieku 16-19 lat.

Pośredni odbiorcy:

Rodzice uczniów
- poprzez broszurę

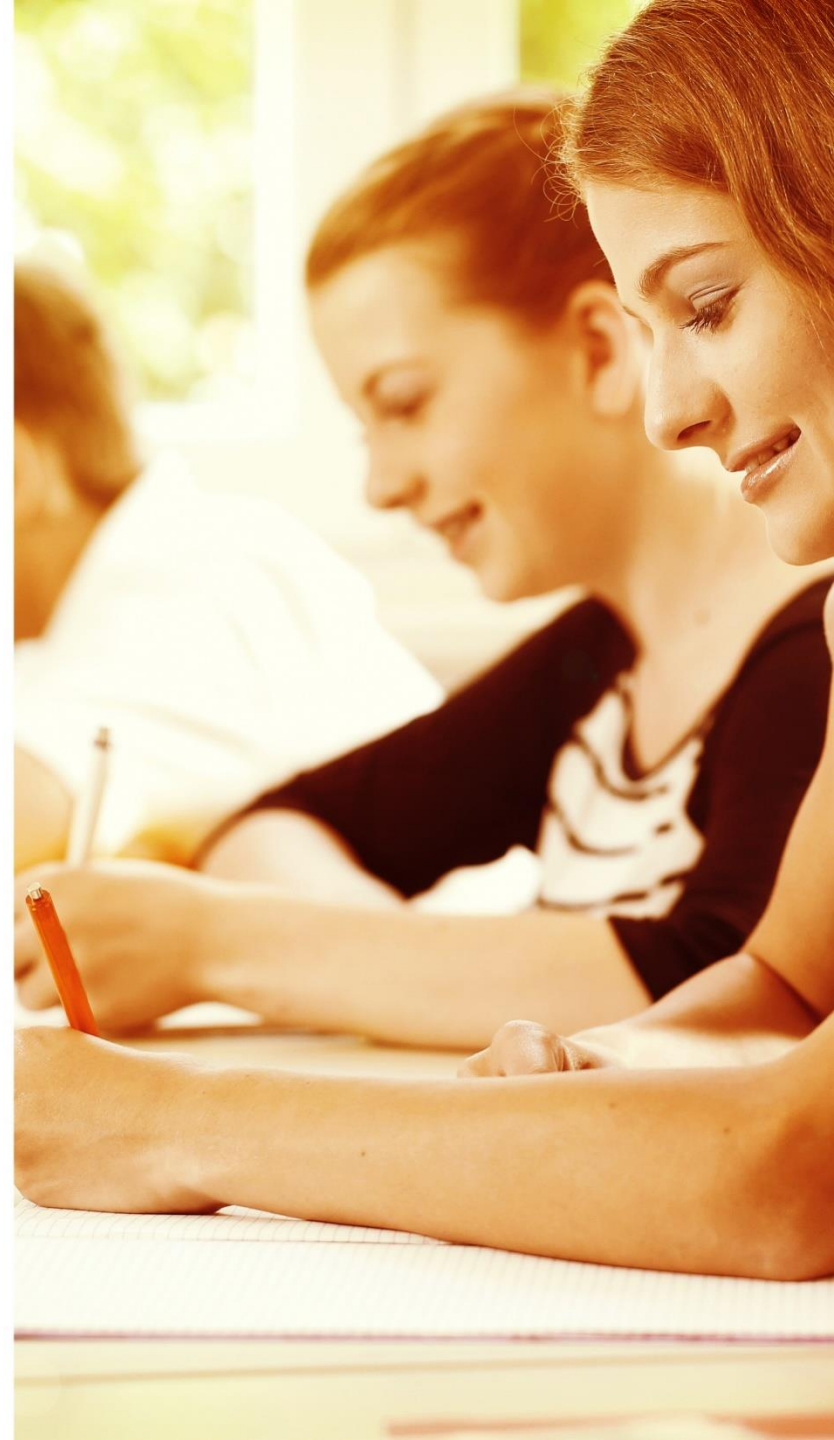
Pośredni odbiorcy:

Nauczyciele,
wychowawcy klas

Założenia programu

Program ma wzbudzić u młodzieży refleksję nad ważnymi dla nich wartościami. Jego oryginalnym założeniem jest otwarte i konsekwentne odwołanie się do najbardziej cenionej wartości w życiu ludzkim jaką jest miłość, a mniej do dotychczas stosowanych motywów w rodzaju zdrowia jako takiego lub wolności jako takiej. Zdrowie i wolność są tu rozumiane jako elementy sprzyjające odpowiedzialnej miłości oraz zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi kolejnego pokolenia. Program ARS oparty jest na kombinacji składającej się z wiodących strategii profilaktycznych (klaryfikowania wartości, modyfikowania błędnych przekonań, rozwijania umiejętności życiowych, budowania więzi ze wspólnotą szkolną/ rodzinną) oraz przekazu istotnych informacji, czyli strategii uzupełniającej (informacyjnej).

Charakterystyka realizacji

Optymalna i polecana realizacja. Programu ARS przewiduje przeprowadzenie dwunastu zajęć lekcyjnych, trwających 45 minut każda. Ten wariant umożliwi pełne wykorzystanie merytorycznej zawartości programu.

Wariantowa realizacja programu. Jednak ze względu na ograniczone możliwości czasowe szkół, program dopuszcza różne warianty realizacyjne np. - trzy-sześć razy po dwie godziny lekcyjne w dowolnym układzie (np. cały dzień lub po dwie godziny w kolejne dni lub w trzech kolejnych tygodniach). W tych wariantach jednak nie można przeznaczyć mniej niż 6 godzin na realizację programu. Wybór problematyki zależy od realizatora.

Warunki realizacji. Podstawowym warunkiem realizacji jest przeszkolony i wyposażony w materiały (podręcznik) nauczyciel. Zajęcia winny być prowadzone dla dziewcząt i chłopców jednocześnie. Zajęcia powinny być przeprowadzone w klasach szkolnych z tablicą, wskazana możliwość projekcji DVD/PP, jeśli będzie się korzystało z filmów edukacyjnych lub załączonej prezentacji. W programie wykorzystuje się zarówno podające metody (przekaz wiedzy przez nauczycieli) oraz metody aktywizujące uczniów (tj. rozmowy, projekty, praca w grupach).

Monitorowanie. Elementem realizacji programu jest stale monitorowane działań zarówno na bieżąco przez koordynatorów szkolnych (nauczycieli) oraz okresowo poprzez powiatowych koordynatorów programu. Po ukończeniu każdej edycji programu przeprowadzana jest ewaluacja: ilościowa i jakościowa, w celu zbierania aktualnych danych o zainteresowaniu programem, materiałach i jego ocenie.

**Podsumowanie realizacji programu w latach trwania
Projektu KIK/68 (cztery edycje programu)**

POLSKA: edycje I-IV

- **3529** szkół ponadgimnazjalnych (**ok. 60%** w stosunku do wszystkich tego typu szkół w Polsce),
- **492 584 - 98,5%** uczniów w stosunku do założonego wskaźnika,
- **151 704** rodziców

Ofertę programową
przedstawiono wszystkim
szkołom ponadgimnazjalnym
na Dolnym Śląsku

 SWISS
CONTRIBUTION

 Ministerstwo
Zdrowia

Profilaktyczny program w zakresie
promocji zdrowia i samopomocy
społecznej w szkołach ponadgimnazjalnych

**BLIŻEJ SIEBIE
DALEJ OD
NAŁOGÓW**

ARS
czyli jak dbać
o miłość ?

Institucja Realizująca:

Partnerzy Projektu:

Honorowy Patronat:

INSTYTUT MEDYCYNY PRACY IM. PROF. J. NOFERA

Program współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Dolny Śląsk: edycje I-IV

- **248** szkół ponadgimnazjalnych
- **33 060** uczniów
- **7709** rodziców

Ewaluacja I-IV edycji

Realizatorzy bardzo pozytywnie ocenili program, jego wartość merytoryczną i metodyczną w próbie zogniskowania uwagi młodych osób na problem używania środków psychoaktywnych w kontekście relacji międzyludzkich (miłość, przyjaźń, w dalszej perspektywie rodzicielstwo).

Często na początku zajęć młodzież prezentowała reakcje niechęci, oporu (sygnalizowali przesyt treściami profilaktycznymi w obszarze wszelkich uzależnień, jakie są im oferowane w szkole – „znów o tym samym”, „przecież my to wszystko wiemy”).

W miarę wkraczania w kolejne zagadnienia i aktywności proponowane w scenariuszach zaangażowanie i aktywność młodzieży rosła (uczniowie sami mogli wyciągać wnioski z różnych sytuacji, podawać własne przykłady). Niektóre informacje były dla nich zaskakujące (np. obliczanie stężenia alkoholu w promilach, uwzględniające płeć).

Ewaluacja I-IV edycji

Z zainteresowaniem i dużą refleksyjnością przyjmowany był film „Wieczne dziecko”.

Dużym zainteresowaniem wśród szkolnych koordynatorów cieszył się również wyemitowany podczas szkolenia duński film „Eksperyment” z komentarzem Krzysztofa Hołowczyca, pokazujący zachowania młodych kierowców na drodze po spożyciu alkoholu. Materiał ten wielu nauczycieli / pedagogów wykorzystywało dodatkowo prowadząc zajęcia z młodzieżą, szczególnie w klasach, w których wiek uczniów to czas ich uczestnictwa w kursach nauki jazdy i zdobywania uprawnień do kierowania motorem / samochodem. Uczniowie bardzo pozytywnie ocenili zaprezentowane w filmie treści.

Ewaluacja I-IV edycji

W wielu szkołach program *został* wzbogacony dodatkowo o działania autorskie samych realizatorów i zaproszonych gości oraz wsparcie pracowników Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień.

Na przykład odbyły się zajęcia tematyczne „Rola używek”, „Zagrożenia cywilizacyjne”, „Emocje”, „Narkomania wśród młodzieży”, „Higiena ciała i umysłu”, „Stres – wróg i sprzymierzeniec”, „Zagrożenia Internetu”, „Nasze życiowe wybory”, „Jak rozwiązywać trudne sytuacje w życiu rodzinnym”, „Moje próby zmiany niedobrych nawyków”, „Prawidłowa komunikacja podstawą dobrych kontaktów międzyludzkich”.

Blisko 90% uczniów **chętnie uczestniczyła w programie**

Ok. 90% uczniów uznało **zajęcia programu za ciekawe**

Ok. 80% uczniów chciałoby, żeby w przyszłości **ich dzieci uczestniczyły** w takim programie

Które treści przedstawione przez prowadzącego uznajesz za najbardziej wartościowe?

- informacje dotyczące FAS
- zagrożenia wynikające z używania środków psychoaktywnych w czasie ciąży
- wpływ środków psychoaktywnych na związek, relacje międzyludzkie
- refleksja nad własnymi wartościami
- różne oddziaływanie substancji psychoaktywnych na organizm kobiety i mężczyzny
- motywy używania środków psychoaktywnych
- „fałszywe obietnice”, jakie dają substancje psychoaktywne
- projekcja filmu „Wieczne dziecko”
- historie z życia osób uzależnionych, ukazujące destrukcyjny wpływ substancji psychoaktywnych na ich losy
- wpływ papierosów i alkoholu na atrakcyjność partnerów
- wiedza z zakresu asertywnych postaw i zachowań
- gdzie można uzyskać pomoc, by wyjść z nałogu

akcja profilaktyczna w szkole województwo dolnośląskie

Konkurs plastyczny pt.
„Trudno się dzieciom żyje
gdy ich rodzic pali i pije,
podczas Majówki
Profilaktycznej
**województwo
dolnośląskie**

Materiały do programu

Materiały są dostępne do pobrania ze strony internetowej (www.gis.gov.pl – zakładka **promocja zdrowia**).

Udział w programie

ARS mogą realizować **wszystkie formy** szkół ponadgimnazjalnych, zarówno technika, licea, „zawodówki”, a także np. zakłady poprawcze, miejsca spotkań młodzieży w danej grupie wiekowej...

Baza Programów Rekomendowanych

<http://programyrekomendowane.pl>

CELE SYSTEMU REKOMENDACJI:

- podniesienie jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego
- szersze upowszechnienie sprawdzonych praktyk/programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego
- popularyzacja wiedzy na temat skutecznych strategii profilaktyki oraz metod konstruowania programów

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” został wpisany do Bazy Programów Rekomendowanych

MELANŻ
OCZEKIWANIA
VS. RZECZYWISTOŚĆ

Melanż. „Oczekiwania vs. rzeczywistość” ogólnopolska kampania realizowana w ramach

„Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

główny cel:

zwrócenie uwagi młodzieży na negatywne skutki korzystania z używek

II edycja ogólnopolskiego konkursu „Szkoła wolna od używek”

**na projekt edukacyjny mający na celu
przeciwdziałanie uzależnieniom od
alkoholu, tytoniu i innych środków
psychoaktywnych**

**dla szkół ponadpodstawowych realizujących program
edukacyjny**

„Ars, czyli jak dbać o miłość?”

Dziękuję za uwagę

